

บทนำ

ราวเดือนธันวาคมปีที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ทางการอิหร่านในเมืองกุมได้ออกประกาศแจ้งเพื่อทราบ กรณีการเตรียมความพร้อมเพื่อเตรียมชุดหลุมศพภายในสุสานกว่า ๒๐๐๐ หลุม เหตุเพราะมีข้อมูลจากส่วนกลางว่า อาจจะมีวิกฤติรุนแรงเกิดขึ้น แต่ไม่มีใครคาดคิดว่าวิกฤตินี้จะเข้าตาโหมโจมตีส่างรวดเร็วแบบไม่มีชุดข้อมูลหรือการอธิบายรายละเอียดแต่อย่างใด ขณะที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐประจำเมืองกุม พยายามอธิบายเกี่ยวกับเรื่องการเตรียมหลุมฝังศพว่า น่าจะเป็นเรื่องที่ทางรัฐบาลจากส่วนกลางจงใจไม่แจ้งข้อมูลบางอย่าง เพราะไม่ต้องการให้ชาวอิหร่านวิตกกังวล หรือหวาดกลัวต่อผลกระทบจากปัจจัยภายนอก กรณีการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่กำลังระบาดอย่างหนักในประเทศจีน

สัญญาณบ่งชี้กรณีการเตรียมหลุมฝังศพดังกล่าวเริ่มชัดเจนขึ้น เนื่องจากเพียง ๒ เดือนต่อมา เชื้อไวรัสนี้กลายเป็นมหันตภัยเงียบซึ่งอุบัติขึ้น ณ ดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์เมืองกุม ทำให้พื้นที่นี้กลายเป็นจุดแรกของการแพร่ระบาดในอิหร่านอย่างปฏิเสธไม่ได้ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น Iran Weir ได้เผยแพร่ถ้อยคำของสมาชิกรัฐสภาอิหร่าน ซึ่งเป็นผู้แทนจากเมืองกุมระบุว่า ระยะเวลาที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 มียอดสะสมสูงถึง ๕๐ คน ซึ่งหมายถึงในเมืองกุมจะมีผู้ติดเชื้อราว ๑๐ คน/วัน นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าว ยังได้ตีข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์การรับมือของโรงพยาบาลประจำพื้นที่ โดยมีการให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้จากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล ซึ่งได้เล่าถึงรายละเอียดและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยอธิบายไว้ ๒ ประเด็น ได้แก่ ๑) มีการระบุว่า มีผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อไวรัส COVID-19 จำนวน ๔ ราย/วัน ในโรงพยาบาลกัมการ์ รวมถึงยอดผู้เสียชีวิตอีกจำนวนหนึ่งในโรงพยาบาลนุลบายานี ๒) การรับผู้ป่วยที่เข้าข่ายภาวะติดเชื้อของ

* นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานภาษาสเปน เยอรมัน และอาหรับ สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ทั้งสองโรงพยาบาลคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยจำนวนของผู้ติดเชื้อรายใหม่ ๆ มีจำนวนมาก ในขณะที่พื้นที่โรงพยาบาลมีอยู่จำกัดไม่เพียงพอต่อการรับผู้ป่วยใหม่ ๆ ที่ทยอยเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ทีมแพทย์ประจำโรงพยาบาล ๒ แห่งในเมืองกุม ต้องเผชิญกับภาวะขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นอย่างมาก และขาดการระมัดระวังในการป้องกันตนเองในช่วงที่ต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติ เช่นนี้ ทำให้ทั้งแพทย์และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลต้องกลายเป็นผู้ติดเชื้อไวรัสชนิดนี้ไปด้วย ขณะที่ระบบการดูแลด้านสาธารณสุขในเมืองกุมค่อนข้างขาดแคลน มีจำนวนแพทย์รวม ๔๐ คน เทียบกับจำนวนประชากรในพื้นที่ ๑๐๐,๐๐๐ คน อีกทั้งเมืองกุมอยู่ในการจัดลำดับด้านระบบบริการสาธารณสุขในลำดับที่ ๓๐ จากเขตบริการสาธารณสุขทั้งหมด ๓๑ เขต และมีเตียงรองรับผู้ป่วยในโรงพยาบาลทั้งสองแห่งรวม ๑๘๔ เตียง เท่านั้น

ปัจจัยของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส COVID- 19 ในเมืองกุม

นายซาอิด นามากี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสาธารณสุขอิหร่าน เปิดเผยถึงเหตุการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในประเทศอิหร่านโดยระบุว่า อาจเป็นเพราะแรงงานชาวจีนที่ทำงานอยู่ในภาคการก่อสร้างรางรถไฟความเร็วเชื่อมต่อระหว่างเมืองอิสฟาฮานและเมืองหลวงเตหะราน ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้น่าจะเดินทางมาพักที่เมืองกุมก่อนหน้าที่จะมีการระบาด ทั้งยังมีวิศวกรชาวจีนที่ทำงานกับบริษัทการรถไฟเมืองกุม แม้จะไม่มีส่วนโดยตรงในการปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีรถไฟก็ตาม นอกจากนี้ ยังมีเขตเศรษฐกิจที่อยู่ใกล้กับเมืองกุม ซึ่งเป็นโรงงานที่ผู้ประกอบการเป็นชาวจีน แม้แรงงานทั่วไปที่ทำงานอยู่ภายในโรงงานเหล่านี้จะเป็นแรงงานชาวอิหร่านก็ตาม และอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นสาเหตุของการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 อาจมาจากนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยชั้นนำ เช่น สถาบันอิหม่ามโคมัยนี และมหาวิทยาลัยนานาชาติมุสตาฟา โดยมากนักศึกษาชาวจีนจะพักในเขตชั้นปล้ออาบาด เมืองกุม และใช้ชีวิตประจำวันติดต่อกับคนในพื้นที่ รวมถึงปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษาชาติต่าง ๆ ทั้งอิรัก และนักศึกษาชาติอาหรับที่มาจากกลุ่มประเทศอ่าวอาหรับ ทั้งนี้ นักศึกษาต่างชาติที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำเหล่านี้ เป็นผู้ได้รับทุนการศึกษาจากทางการอิหร่านตามโครงการให้ทุนการศึกษาเผยแผ่เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมอิสลามสายชีอะห์อันเข้มข้นในเมืองกุม จนเป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวางว่าเป็นเมืองหลวงด้านศาสนา สำนักคิดชีอะห์ของอิหร่าน

บรรดาหลุมฝังศพของบุคคลสำคัญและผู้่นาจิตวิญญาณทางสำนักคิดชีอะห์ในเมืองกุม

อย่างไรก็ดี ปัจจัยทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าต้นทางของไวรัส COVID-19 ที่แพร่ระบาดในอิหร่านเริ่มต้นที่เมืองกุม และระบาดไปทั่วเมืองต่าง ๆ ของอิหร่านอย่างรวดเร็ว รวมถึงประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคทั้งเลบานอน อิรัก สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ คูเวต และบาห์เรน

เมืองกุม ศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์แห่งสำนักคิดชีอะห์

เมืองกุมแห่งสำนักคิดชีอะห์ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศ มีระยะทางราว ๑๒๕ กิโลเมตร ไปทางทิศใต้จากเมืองหลวงเตหะราน ได้รับการยกสถานะให้เป็นเมืองหลวงด้านศาสนาในอิหร่าน ซึ่งบรรดาผู้ศรัทธาสายชีอะห์ทั่วโลก มักนิยมเดินทางเพื่อมาเยือนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์หลายแห่งในเมืองกุมแห่งนี้ ภายใต้แรงมุ่งมั่นอันเปี่ยมด้วยศรัทธาที่ได้เข้าเยี่ยมคารพหุลมศพของบุคคลสำคัญและเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ^๑ จนกระทั่งเมื่อเกิดการระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในอิหร่าน และเมืองกุมกลายเป็นจุดแพร่ระบาดของโรคเป็นที่แรก เห็นได้จากการอ้างข้อมูลของสื่อ^๒ ในพื้นที่ระบุว่า หลังเกิดการระบาดของเชื้อไวรัส ทางอิหร่านไม่เคยเปิดเผยตัวเลขที่แท้จริงของผู้เสียชีวิต โดยเฉพาะในพื้นที่ของเมืองหลวงเตหะราน และเมืองกุม ทั้งที่ต่อมาพบข้อเท็จจริงว่ามียอดผู้เสียชีวิตสะสมจำนวนมากจากการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 แต่กลับไม่มีการแจ้งยอดในบัญชีทางการแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยอดสะสมของผู้เสียชีวิตรายวันที่ประกาศอย่างเป็นทางการโดยกระทรวงสาธารณสุขอิหร่าน ยังไม่แจ้งข้อมูลจริง และปิดบังยอดผู้เสียชีวิตในเมืองสำคัญดังกล่าวเช่นกัน

นายชิฮาบูদ্ดีน บี มิกดาร์ สมาชิกรัฐสภาอิหร่านในฐานะผู้แทนจากเมืองตบรีซ ให้สัมภาษณ์กับสื่อท้องถิ่นระบุว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการด้านการวางมาตรการ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเข้าอย่างมาก หากมีการควบคุมด้านสาธารณสุข และมีการสังเกตอาการอย่างเป็นระบบในเมืองกุมจะเกิดผลลัพธ์ที่ดีมาก เพราะจะจำกัดมิให้เกิดการแพร่ระบาดไปยังพื้นที่อื่น ๆ และตอนนี้ทุกคนต้องยอมรับว่าเมืองกุมเป็นจุดแรกของการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 จนไม่สามารถควบคุมได้เพราะเชื้อไวรัสดังกล่าวแพร่กระจายไปยังเมืองอื่น ๆ จนลุกลามขยายวงกว้างทั่วไป ไม่เว้นแม้ประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ การให้ข้อมูลของนักการเมืองดังกล่าว สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของรองประธานรัฐสภา และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่ต่างระบุว่า “ถ้าปัจจุบันผมยังดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอยู่ ผมจะออกคำสั่งให้ปิดเมืองกุม นับแต่วันแรกที่รู้เหตุ”

^๑ สุสานของท่านหญิงมะฮ์ซุมะห์ บุตรีอิหม่ามมูซา อัลกาซิม แห่งเมืองกุม เป็นศาสนสถานที่สำคัญมาก นับเป็นศูนย์กลางความศรัทธาของมุสลิมทั่วโลกจากสำนักคิดชีอะห์ โดยหากพิจารณาถึงความสำคัญทางจิตวิญญาณจะจัดอยู่ในลำดับที่ ๒ รองจากเมืองเนจาฟในอิรัก

^๒ ข่าวจากสำนักข่าวอิหร่าน ของอิหร่านแจ้งยอดสะสมของผู้ติดเชื้อและเสียชีวิต โดยอ้างอิงจากรายงานของบรรดามหาวิทยาลัยการแพทย์ของอิหร่านลงรายละเอียดแยกเป็นตาราง ขณะที่ ๓ เมืองใหญ่ ที่มียอดผู้ติดเชื้อสะสมจำนวนมาก ได้แก่ เมืองหลวงเตหะราน เมืองกุม และเมืองญีลาน กลับไม่มีการแจ้งยอดผู้เสียชีวิตเลยแม้แต่คนเดียว

آمار رسمی از تعداد قربانیان و مبتلایان کرونا در ایران

เสียชีวิต	ติดเชื้อ	استان
4	60	آذربایجان شرقی
-	5	آذربایجان غربی
3	12	اردبیل
2	66	اصفهان (بجز کاشان)
5	93	البرز
-	9	ایلام
-	-	بوشهر
نامشخص	1043	تهران
-	1	چهارمحال و بختیاری
-	1	خراسان شمالی
8	29	خراسان رضوی
-	5	خراسان جنوبی
10	42	خوزستان
-	2	زنجان
1	33	سمنان
-	14	سیستان و بلوچستان

-	14	سیستان و بلوچستان
2	35	فارس
-	55	قزوین
نامشخص	253	قم
-	10	کردستان
-	10	کرمان
2	12	کرمانشاه
-	1	کهگیلویه و بویراحمد
6	20	گلستان
نامشخص	218	گیلان
4	18	لرستان
11	72	مازندران
9	97	مرکزی
1	11	هرمزگان
1	3	همدان
2	6	یزد

تاریخچه آمار رسمی از تعداد قربانیان و مبتلایان کرونا در ایران

تاریخچه آمار رسمی از تعداد قربانیان و مبتلایان کرونا در ایران

อย่างไรก็ดี มีข้อมูลเชิงลึกเชิงเกี่ยวกับมูลเหตุความล่าช้าในการควบคุมการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ที่มีต้นทางมาจากเมืองกุม โดยมีการให้เหตุผลว่า เมืองกุมเป็นพื้นที่สำคัญซึ่งจัดให้มีการพำนักพักค้างและเป็นที่อยู่ประจำของบรรดานักคิดและนักวิชาการระดับสูงของซีเอสอาร์ ซึ่งการออกมาตรการหรือข้อบังคับ/ระเบียบใด ๆ ย่อมเป็นเอกสิทธิ์ขององค์คณะผู้นำศาสนาในเมืองกุมโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้เมืองกุมอยู่นอกเหนืออำนาจปกครองจากส่วนกลางโดยพฤตินัย นอกจากนี้ยังมีประเด็นเกี่ยวกับการดูแลพื้นที่สุสาน ซึ่งนักการศาสนาประจำพื้นที่ยังคงยืนยันเปิดบริการ เพื่อให้ประชาชนผู้ศรัทธาเข้าเยี่ยมสุสานได้ พร้อมวิจารณ์มาตรการของสภাজังหวัดที่ออกคำสั่งห้ามมิให้มีการจัดทำพิธีทางศาสนาและการละหมาดวันศุกร์ที่เริ่มตระหนกและตื่นตัวในหลายเมือง พร้อมกันนี้ ยังอ้างว่าพื้นที่สุสานและเขตแนวรั้วโดยรอบ มีความแข็งแกร่งสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสได้ อีกทั้งในความคิดของผู้นำศาสนาในเมืองกุมมองว่า เรื่องนี้เป็นแผนการของศัตรูที่มุ่งแสดงความเป็นปรีกษณ์ต่ออิหร่าน และหวังมุงทำลายภาพลักษณ์และความศรัทธาตามวิถีความเชื่อของผู้มาเยือนศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์ในเมืองกุม ดังนั้น จึงไม่เป็นการสมควรที่จะปิดพื้นที่เหล่านี้ เพียงเพราะเรื่องการแพร่ของโรคระบาดแต่อย่างใด

ต่อมาช่วงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๓ มีการลงคลิปวิดีโอผ่านช่องทาง YouTube เล่าถึงกรณีของชาย ๒ คน ได้ถ่ายวิดีโอขณะเข้าเยี่ยมสุสาน และมียอดผู้เข้าชมกว่า ๕ แสนครั้ง ในภาพเป็นคลิปชายคนหนึ่งกล่าวว่า “ฉันไม่กลัวไวรัสโคโรนา และต่อมาได้ใช้ปากจูบ/เลียรั้วประตูสุสานด้วย” ในขณะที่อีกราย ได้ถ่ายคลิปวิดีโอ และกล่าวว่า “ตอนที่ผมมาที่นี่เพื่อมาจูบ/เลียรั้วสุสาน หวังให้เชื้อโรคเข้าร่างกายจะได้รู้กัน เหตุที่ทำแบบนี้มีเจตนา เพื่อให้ทุกคนมั่นใจไม่ตระหนกต่อการมาเยี่ยมสุสาน” กรณีดังกล่าวเกิดเป็นกระแสในสังคมอิหร่านอย่างกว้างขวาง โดยนายฮาซัน นูรูซีย์ สมาชิกรัฐสภาอิหร่าน ได้ออกมาแสดงความเห็นเชิงวิพากษ์เหตุการณ์ดังกล่าวระบุว่า “ใครก็ตามที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม และขัดแย้งกับวิถีจารีตอันดีงาม หวังผลสร้างข้อมูลอันเป็นเท็จ บ่อนทำลายชื่อเสียงของศาสนสถานแห่งเมืองกุม จะต้องระวางโทษจำคุกระหว่าง ๒ เดือน ถึง ๒ ปี และปรับโทษ โบนัส ๗๔ ครั้ง”

อีกปัจจัยสำคัญที่กลายเป็นข้อสังเกตจากหลายฝ่ายว่า เหตุใดทางการจึงออกมาตรการควบคุมและจำกัดพื้นที่การระบาดล่าช้ามาก หรืออีกด้านอาจกล่าวได้ว่าหลายฝ่ายปิดปากเงียบ ทั้งนี้ มีข้อมูลระบุว่า รัฐบาลอิหร่านไม่ต้องการให้มีอุปสรรคใด ๆ มาเป็นผลกระทบเชิงลบกับ ๒ เหตุการณ์สำคัญของประเทศอิหร่าน ซึ่งกำลังจะมีขึ้น ได้แก่ การเฉลิมฉลองครบรอบการปฏิวัติอิสลามอิหร่าน ครั้งที่ ๔๑ และการจัดการเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกรัฐสภาในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เป็นเหตุผลสำคัญว่าเหตุใดทางการอิหร่านไม่เปิดเผยข้อมูลหรือออกมาตรการเพื่อแผ้วถางการแพร่ระบาดของโรคแต่อย่างใด^๓

บรรยากาศการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกรัฐสภาอิหร่าน เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีผู้มาใช้สิทธิ์การเลือกตั้งทั่วไปร้อยละ ๔๒

นอกจากนี้ มีการตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกว่า ทางการอิหร่านมุ่งมั่นอย่างเต็มที่ที่กรณีการณรงค์เรียกร้องให้ประชาชนชาวอิหร่านเข้าร่วมงานเฉลิมฉลองการปฏิวัติอิสลามอิหร่าน ครั้งที่ ๔๑ และการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกรัฐสภาที่กำลังจะมีขึ้น เพื่อให้ชาวอิหร่านใช้สิทธิ์ทางการเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

^๓ รัฐบาลอิหร่านประกาศว่า มีชาวอิหร่านเสียชีวิต ๒ ราย จากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในเมืองกุม และการแจ้งดังกล่าวมีลักษณะแบบให้ข้อมูลทั่วไปโดยไม่แสดงความวิตกใด ๆ และเกิดขึ้นเพียงไม่กี่วันก่อนการจัดการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกรัฐสภาอิหร่านที่จะมีขึ้น ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

หากทางการอิหร่านรีบเร่งในการประกาศการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 อาจทำให้ประชาชนชาวอิหร่านจำนวนมากไม่ให้ความร่วมมือกับสองเหตุการณ์สำคัญดังกล่าวมาแล้วข้างต้นอย่างแน่นอน เมื่อเป็นเช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเสถียรภาพของรัฐบาลอิหร่านในยามนี้ เหตุเพราะปัญหาการคว่ำบาตรจากภายนอกนำโดยสหรัฐฯ และชาติพันธมิตร ส่งผลให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างรุนแรงยาวนานหลายทศวรรษ ยิ่งในระยะหลังประชาชนเริ่มสิ้นหวังกับการบริหารประเทศของรัฐบาลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ส่งผลตีกลับมาเป็นการแสดงพลังเรียกร้องเรื่องตามท้องถนนมากขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ ในช่วงเวลาหลายเดือนที่ผ่านมา รัฐบาลอิหร่านต้องเผชิญกับวิกฤติรอบด้านทั้งภายในและนอกประเทศ ผลพวงจากการแสวงหาประท้วงภาคประชาชนที่ลุกลามทั่วประเทศ หลังรัฐบาลอิหร่านตัดสินใจประกาศขึ้นราคาเชื้อเพลิง^๔ ข้ำรายยังเกิดเหตุการณ์ประท้วงรุนแรงหลังเหตุการณ์การโจมตีเครื่องบินพาณิชย์ สายการบินยูเครน^๕ ทำให้ผู้โดยสารชาวอิหร่านจำนวนมากต้องสังเวชีวิตร จากความผิดพลาดของฝ่ายความมั่นคงประเทศตนเอง โดยต่อมารัฐบาลอิหร่านออกมายอมรับว่าเป็นความผิดพลาดโดยไม่มีเจตนา และพร้อมจะเยียวยาญาติผู้เสียชีวิตในเที่ยวบินดังกล่าวอย่างเต็มที่ต่อไป

^๔ รัฐบาลอิหร่านพิจารณาเห็นชอบให้ภาครัฐจัดเก็บรายได้จากการเพิ่มราคาน้ำมัน โดยจะพิจารณาหลักเกณฑ์และแนวทางอย่างละเอียดรอบคอบไม่สร้างภาระกับประชาชนระดับฐานราก พร้อมให้คำมั่นว่ารัฐบาลจะพิจารณาให้การช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนกลุ่มดังกล่าว ซึ่งประเด็นนี้จะเข้าบรรจุเป็นระเบียบวาระเพื่อพิจารณาโดยเร็ว พร้อมระบุว่า การประท้วงเป็นสิทธิของประชาชนแต่ไม่ควรเกินเลยไปสู่การสร้างความรุนแรง อันเกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของชาติ

^๕ เหตุการณ์ดังกล่าวอยู่ในช่วงที่อิหร่านต้องสูญเสียแม่ทัพใหญ่ผู้ทรงอิทธิพลในภูมิภาคคือ นายพล กาซิม สุไลมานีย์ ซึ่งเสียชีวิตขณะเยือนอิรัก จากการโจมตีด้วยจรวดที่ยิงจากโดรนของฝั่งสหรัฐฯ ส่งผลให้กองทัพอิหร่านประกาศตอบโต้และเปิดฉากยิงขีปนาวุธโจมตีฐานทัพสหรัฐฯ ที่ตั้งอยู่ในสองเมืองของอิรัก ได้แก่ อันบาร์และอิรบีล อย่างหนักหน่วง จนกระทั่งเกิดเหตุผิดพลาดและถือเป็นคนากฎกรรมความสูญเสียครั้งใหญ่ เมื่อขีปนาวุธของอิหร่านยิงผิดเป้าหมายทำให้เครื่องบินสายการบินยูเครนต้องประสบเหตุตกลงใกล้สนามบินเตหะราน ผู้โดยสารทั้งหมด ๑๗๖ คน เสียชีวิตทั้งลำ ส่วนใหญ่ถือสัญชาติอิหร่าน และแคนาดา โดยบางส่วนเป็นชาวยูเครน อัฟกานิสถาน อังกฤษ และสวีเดน

บทสรุป

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในอิหร่าน เริ่มต้นจากเมืองกุมเป็นครั้งแรก ด้วยเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ลำดับที่ ๒ รองจากเมืองเนจาฟในอิรัก และเมืองกุมได้ชื่อว่าเป็นเมืองหลวงแห่งศาสนาในอิหร่าน ซึ่งมีผู้ศรัทธาจำนวนมากเดินทางมาเพื่อเยือนสถานที่สำคัญ ๆ และมีคุณค่าทางจิตใจ ทำให้เมืองกุมแห่งนี้มีเอกลักษณ์ในการบริหารจัดการภายในภายใต้ผู้นำศาสนาของพื้นที่ โดยเป็นอิสระจากรัฐบาลส่วนกลาง ทำให้การเปิดให้บรรดาผู้ศรัทธาเข้าเยือนพื้นที่เป็นไปได้โดยเสรี นักการศาสนาบางคนเชื่อว่าสถานที่แห่งนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ และมีสิริมงคลสามารถป้องกันให้รอดพ้นจากภัยอันตรายใด ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังมีพฤติกรรมบางอย่างที่สะท้อนให้เห็นว่า มีการสัมผัสด้วยการเลีย/จูบกับรั้วของสุสานโดยตรง มีการบันทึกเป็นคลิปวิดีโอเผยแพร่ลงในสื่อออนไลน์อย่าง You Tube กลายเป็นที่สนใจอย่างมากจนยอดผู้เข้าชมทะลุกว่า ๕ แสนคน จนทางการอิหร่านต้องออกมาตรการระวางโทษเพื่อป้องปรามพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจนนำไปสู่การระบาดของโรคได้

นอกจากนี้ ประเด็นสำคัญที่หลายฝ่ายมองว่าทางการอิหร่านมีความล่าช้าในการแจ้งเตือน หรือออกมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสชนิดนี้ และจงใจปกปิดตัวเลขที่แท้จริง ทั้งที่มีสัญญาณบ่งชี้มาตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งมีหลายฝ่ายออกมาตั้งข้อสังเกตว่า อาจมีปัจจัยสำคัญ ๒ ประเด็น คือ การจัดงานเฉลิมฉลองครบรอบการปฏิวัติอิสลามในอิหร่าน ครั้งที่ ๔๑ และการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกรัฐสภาอิหร่านที่จัดขึ้นในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ หากรัฐบาลออกมาตรการแจ้งเตือนหรือมีคำสั่งปิดเมืองสำคัญ ๆ อาจกลายเป็นอุปสรรคส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง โดยเฉพาะการเข้าร่วมกิจกรรมเฉลิมฉลองวันสำคัญของชาติ และการใช้สิทธิการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกรัฐสภาอิหร่านดังที่กล่าวมาแล้วก็เป็นได้

อย่างไรก็ดี ผลจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในอิหร่าน กลายเป็นโมเดลสำคัญที่ทำให้ประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางซึ่งเป็นศูนย์กลางของศาสนาอิสลามและเป็นที่ตั้งของเมืองศักดิ์สิทธิ์อย่างซาอุดีอาระเบียต้องเร่งออกมาตรการเด็ดขาด โดยการระงับวีซ่าเดินทางเข้าประเทศเพื่อแสวงบุญในดินแดนศักดิ์สิทธิ์ของซาอุดีอาระเบียอย่างไม่มีกำหนดหรือจนกว่าสถานการณ์การระบาดจะดีขึ้น

บรรณานุกรม

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ภาษาอาหรับ)

- <https://www.alarabiya.net/ar/iran/2020/03/04/%D9%86%D8%A7%D8%A6%D8%A8-%D8%A7%D9%8A%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A-%D9%82%D9%85-%D8%A8%D8%A4%D8%B1%D8%A9-%D8%A7%D9%86%D8%AA%D8%B4%D8%A7%D8%B1-%D9%83%D9%88%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%A7-%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%8A%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A8%D8%AF%D9%88%D9%84-%D8%A7%D9%84%D8%AC%D9%88%D8%A7%D8%B1>
- <https://www.bbc.com/arabic/middleeast-51720308>
- <https://www.aljazeera.net/news/politics/2020/2/23/%D8%A5%D9%8A%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D9%86%D8%AA%D8%AE%D8%A7%D8%A8%D8%A7%D8%AA-%D8%A8%D8%B1%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%AD%D8%A7%D9%81%D8%B8%D9%88%D9%86>
- <https://www.bbc.com/arabic/middleeast-51720308>
- <https://www.alarabiya.net/ar/iran/2020/03/04/-نائب-ايراني-قم-بؤرة-انتشار-كورونا-في-ايران-وبدول-الجوار>
- <https://www.alhurra.com/a/-كيف-تحولت-العاصمة-الدينية-لايران-بؤرة-انتفشي-535537/فيروس-كورونا-في-دول-عربية->